

Dokument na rokovanie

B9-0161/2024

5.3.2024

NÁVRH UZNESENIA

v súlade s článkom 111 ods. 3 rokovacieho poriadku

o delegovanom nariadení Komisie z 28. novembra 2023, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/869, pokiaľ ide o zoznam projektov spoločného záujmu a projektov vo vzájomnom záujme pre Úniu
(2023/3007(DEA))

Marie Toussaint
v mene skupiny Verts/ALE

Uznesenie Európskeho parlamentu o delegovanom nariadení Komisie z 28. novembra 2023, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/869, pokiaľ ide o zoznam projektov spoločného záujmu a projektov vo vzájomnom záujme pre Úniu (2023/3007(DEA))

Európsky parlament,

- so zreteľom na delegované nariadenie Komisie [C(2023)7930],
- so zreteľom na článok 290 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/869 z 30. mája 2022 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 715/2009, (EÚ) 2019/942 a (EÚ) 2019/943 a smernice 2009/73/ES a (EÚ) 2019/944 a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 347/2013¹, a najmä na jeho článok 3 ods. 4,
- so zreteľom na článok 111 ods. 3 rokovacieho poriadku,
- so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre priemysel, výskum a energetiku,

Súlad s cieľmi v oblasti klímy

- A. keďže Parížska dohoda o zmene klímy zaväzuje strany dohody udržať zvýšenie globálnej priemernej teploty výrazne pod hodnotou 2 °C v porovnaní s hodnotami z predindustriálneho obdobia a vynaložiť úsilie na obmedzenie zvýšenia teploty na 1,5 °C v porovnaní s hodnotami z predindustriálneho obdobia;
- B. keďže emisie skleníkových plynov z fosílnych palív najviac prispievajú k zmene klímy; keďže konferencia OSN o zmene klímy (COP28) predstavuje začiatok ukončenia využívania fosílnych palív; keďže Európska vedecká poradná rada pre zmenu klímy (ESABCC) odporúča „urýchlene a úplne zrušiť dotácie na fosílna palivá v EÚ v súlade s platnými záväzkami“; keďže dopravná infraštruktúra na fosílna palivá je navrhnutá tak, aby vydržala najmenej 40 až 50 rokov a v niektorých prípadoch aj dlhšie; keďže budovanie nových projektov infraštruktúry na fosílna palivá uvedených v prvom zozname projektov spoločného záujmu/vo vzájomnom záujme pre Úniu vedie k odkázanosti na fosílna palivá, čo je v rozpore so záväzkami vyplývajúcimi z Parížskej dohody;

Len vodík z obnoviteľných zdrojov

- C. keďže podľa agentúry IRENA² 96 % celosvetovej výroby vodíka pochádza z fosílnych palív a len približne 4 % pochádzajú z elektrolýzy; keďže projekty pripravené na vodík uvedené v zozname, ktoré by mohli prepravovať vodíkové zmesi s fosílnym plynom mnoho rokov, sa neposudzujú z hľadiska cieľov EÚ v oblasti klímy do roku 2030 a jej

¹ Ú. v. EÚ L 152, 3.6.2022, s. 45.

² <https://www.irena.org/Energy-Transition/Technology/Hydrogen>.

cieľov klimatickej neutrality; keďže väčšina projektov z prvého zoznamu projektov spoločného záujmu/vo vzájomnom záujme obsahuje projekty vodíkovej infraštruktúry zamerané na prepravu vodíka zahŕňajúceho vodík založený na fosílnych palivách alebo výlučne na prepravu takéhoto vodíka; keďže elektrolyzéry nemajú nárok na financovanie v rámci NPE, čo znamená, že európske financovanie nebude uprednostňovať vodík vyrábaný pomocou elektrickej energie; keďže prvý zoznam projektov spoločného záujmu/vo vzájomnom záujme obsahuje 65 projektov v oblasti vodíka a 17 projektov elektrolyzérov;

- D. keďže Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) vo svojom stanovisku č. 09/2023³ z 29. septembra 2023 k návrhom regionálnych zoznamov projektov spoločného záujmu/vo vzájomnom záujme v oblasti vodíka uznala, že „nevie posúdiť konzistentné uplatňovanie kritérií nariadenia o TEN-E a analýzy nákladov a prínosov na všetky kandidátske projekty“; keďže agentúra ACER pripomína, že „je dôležité zabrániť [...] možným nadmerným investíciám“; keďže sa musí zabrániť tvorbe uviaznutých aktív vodíkovej infraštruktúry, aby sa umožnilo nasmerovanie obmedzených verejných finančných prostriedkov do efektívnejších riešení v oblasti klímy, ak je to možné;

Radšej znižovanie emisií pri zdroji než preprava a ukladanie CO₂

- E. keďže podľa Európskej vedeckej poradnej rady pre zmenu klímy (ESABCC) je „zachytávanie a ukladanie CO₂ (CCS)/zachytávanie a využívanie CO₂ (CCU) [...] menej efektívne alebo vykazuje vyššie riziká pre udržateľnosť v porovnaní s inými spôsobmi zmierňovania, ako sú zlepšenia energetickej účinnosti a priama elektrifikácia“; keďže prvý návrh zoznamu projektov spoločného záujmu/vo vzájomnom záujme obsahuje 14 sieťových projektov CO₂;
- F. keďže CO₂ vzniká pri spaľovaní fosílnych palív; keďže environmentálne bezpečné, udržateľné a trvalé geologické ukladanie CO₂ môže zohrávať obmedzenú úlohu pri dosahovaní klimatickej neutrality, ak vôbec; keďže zachytávanie a ukladanie CO₂ by sa malo obmedziť výlučne na nevyhnutné emisie z priemyselných procesov;

Nefinancovať korupciu a vojnu

Melita

- G. keďže Európska únia je založená na hodnotách právneho štátu a dodržiavania ľudských práv;
- H. keďže maltská protikorupčná novinárka Daphne Caruanová Galiziová bola zavraždená pri bombovom útoku na jej auto 16. októbra 2017; keďže v čase vraždy Daphne Caruanová Galiziová vyšetrovala rozsiahly súbor interných dokumentov spoločnosti ElectroGas Malta Ltd;
- I. keďže súčasný prvý zoznam projektov spoločného záujmu/vo vzájomnom záujme zahŕňa prepojenie plynovodov medzi Maltou a Talianskom, plynovod Melita TransGas (ďalej len „MTGP“), ktorý prevádzkuje spoločnosť ElectroGas; keďže medzi

³ <https://www.acer.europa.eu/news-and-events/news/acer-advises-future-improvements-selection-process-hydrogen-pcispmis>.

konečných skutočných vlastníkov spoločnosti ElectroGas patrí Yorgen Fenech, ktorý je obvinený zo spoluúčasti na vražde novinárky Daphne Caruanovej Galiziovej; keďže spoločnosť ElectroGas má zmluvne nárok na „kompenzáciu“ vo výške približne 85 miliónov EUR, keď a ak sa plynovod Melita TransGas uvedie do prevádzky; keďže plánovaný plynovod Melita TransGas, ktorého náklady sa odhadujú na 400 miliónov EUR spôsobí, že Malta bude musieť využívať neekologické fosílné palivá ďalšie desaťročia;

EastMed

- J. keďže podľa článku 3 Lisabonskej zmluvy je cieľom Európskej únie podporovať mier;
- K. keďže plynovod EastMed nesie vysoké riziko opätovného vyvolania napätia a vojenskej konfrontácie vo východnom Stredozemí, najmä podnecovaním konfliktu medzi Gréckom a Cyprom na jednej strane a Tureckom na strane druhej, pokiaľ ide o vymedzenie príslušných námorných hraníc, ako aj postavenie Cypru; keďže projekt EastMed môže predstavovať významné bezpečnostné riziko, keďže sa realizuje na pozadí regionálnych konfliktov v Izraeli, Palestíne a Libanone, ako aj v Líbyi;
- L. keďže prieskum zdrojov plynu pri pobreží Gazy a jeho vývoz do Európy cez Izrael, najmä v súvislosti s vojnou a humanitárnou krízou v Gaze, by mohol predstavovať bezpečnostné riziko, ako aj ignorovanie základných potrieb palestínskeho obyvateľstva v Gaze, ktoré v súčasnosti nemá prístup k palivám a elektrine;
- M. keďže celkové ročné emisie skleníkových plynov z fosílného plynu dodávaného cez plynovod EastMed – vrátane úniku metánu – by predstavovali 27,7 milióna⁴ ton ekvivalentu CO₂ ročne;
- N. keďže súčasný prvý zoznam projektov spoločného záujmu Únie zahŕňa prepojenie zásob plynu vo východnom Stredozemí plynovodom na pevninu Grécka cez Cyprus a Krétu (ďalej len „plynovod EastMed“);

Náklady v kontexte energetickej krízy a energetickej chudoby

- O. keďže Európsky parlament vo svojom uznesení⁵ o reakcii EÚ na zvýšenie cien energie v Európe pripomenul nárast cien energie, ktorý vyvíja tlak na mnohé európske domácnosti; keďže v uvedenom uznesení sa pripomína, že energia z obnoviteľných zdrojov a energetická účinnosť sú nevyhnutné na zaručenie nižších cien energie, bezpečnosti dodávok a strategickej autonómie;
- P. keďže podľa agentúry IRENA môžu byť vodíkové potrubia o 10 – 50 % drahšie; keďže „každý krok konverzie vedie k energetickým stratám, ktoré zvyšujú kapacitu obnoviteľných zdrojov energie potrebnú na uspokojenie konkrétneho konečného použitia“;
- Q. keďže je nevyhnutné dosiahnuť ciele Únie v oblasti bezpečnosti dodávok a energetickej nezávislosti, ale ak nadmerná kapacita povedie len k vyšším tarifám, oslabí

⁴ https://www.greenpeace.org/static/planet4-italy-stateless/2023/03/e159cbc1-eastmed_pipeline_web.pdf.

⁵ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2022-0419_SK.html.

konkurencieschopnosť priemyselných odvetví a zvýši účty domácností za energiu;

1. vznáša námietku voči delegovanému nariadeniu Komisie;
2. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Komisii a aby jej oznámila, že delegované nariadenie nemôže nadobudnúť účinnosť;
3. vyzýva Komisiu, aby predložila nový delegovaný akt, ktorý zabráni výstavbe akejkoľvek novej priamej a nepriamej infraštruktúry na fosílne palivá, z ktorej by sa mohla financovať korupcia a vojna, a zároveň zabezpečí súlad s Parížskou dohodou;
4. poveruje svoju predsedníčku, aby toto uznesenie postúpila Rade a vládam a parlamentom členských štátov.